

τήτου ταύτης ἀκτής, μὴ εἶσαι θαυμασίον τι σημεῖον ἐπὶ σκοπῶ θεῖς συνάξει ἐνταῦθ' ὅτε ἀποκρυβέν ὅπως ἀνευρίσκόμενον διαφωτίσης τυχόν σκοτεινόν τι μυστήριον; . . .

Καὶ ἡ ἀπρογενὴς κόρη ἀναίρει τὸ ὄργανον ὅπως ἐπιφασθῆ διὰ τῶν χειλέων τὰς ἐπιλοβούσας αὐτοῦ χορδὰς· ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ λευκὴ αὐτῆς χεὶρ ἐν θοίκυβῳ ἀνυφῶ τὸ λαμπρὸν εὐρημα, ζωηρὰ τις τοῦ ἡλίου μαρμαρυγῆ θαμβερῶς ἐπ' αὐτοῦ ἐπαστρέπτουσα, αἰφνιδίως παρίστανι τοῦτο ὡς σπινθηροβόλον ἐστὶν φωτός! . . . γὰρ φωτὸς μέλλοντος νὰ διχλύσῃ τὸ περιβάλλον αὐτὸ μυστήριον ὡς ἡ Νύμφη ἐν ἀγνοίᾳ πρὸ μικροῦ ἐπι ἐμάντευσε! . . . διότι, μάλισ αἱ ἡλιακαὶ ἀκτίνες τὰς χορδὰς αὐτοῦ προσέψαυσαν, αὐταὶ οἰοῦνται ὑπὸ ἀοράτου χειρὸς μυστηριωδῶς κρουόμεναι, ἀρχονται μέλπουσαι αὐτομάτως!

Μαγικὴ ἀρμονία! χρυσορρήμων αὐδῆ! . . . τότε ὁ θεὸς, χορὸς Νηρηίδων, Τριτώνων, Ζεφύρων ὑπὸ τῆς ἀκκριαίας μελωδίας προσελαυόμενος, ἀθροῦθως προσέρχεται· καὶ σιγῶ, καὶ ἐξίσταται ἀκούων τὸ αὐτομάτου ἄσμα, δι' οὗ ἱστορεῖται ἡ μυστηριώδης τοῦ χρυσοῦ ὄργανου ἐπὶ τῆς ἀκτῆς ἐκείνης εὐρεσις, δι' οὗ φανερόν γίγνεται τὸ κρυπτόν.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΝ ΕΙΔΥΛΛΙΟΝ.

II.

Τὸ ὄν ἐν τῷ ἀπείρῳ.

Μετέπειτα διὰ τοῦ λόγου ὑπέλαβεν ὁ νέος. Ἡ κορασις ἐγκαλοῦθησε.

— Καὶ καθὼς ἐν τῇ μαθηματικῇ ἐπιστήμῃ, ἐν' ἀποδείξωμεν κατ' ἀλληλουχίαν σειρὰν ἀληθειῶν, κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ προὔπάρχωσιν ἀξιωματὰ τινὰ, ἢτοι ἀληθεῖαι αὐτοῦπάρχουσαι, ἀρχικαὶ ἀληθεῖαι, ἐφ' ὧν ἐδράζονται πάντα τὰ θεωρήματα, τὰ πορίσματα καὶ αἱ τῶν προβλημάτων λύσεις, οὕτω καὶ πρὸς ἐξήγησιν σειρῶν μυστηρίων ἐπὶ τε τοῦ συμπάντος καθ' ὅλου καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ μέρος πρέπει νὰ προὔπάρχῃ τὰ ἀξιωματὰ τῆς ὑπάρχουσας τοῦ ὄντος.

Ὁ μέγας Βίκτωρ ἐν τοῖς Ἀθλοῖς αὐτοῦ ἐπεὶ ῥῆθ' ἡ ἀποδείξις αὐτὸ θεωρητικῶς διὰ τοῦ ἀπείρου. Ἐννοῦμεν οὖν τὴν αὐτὴν ἀξίωμα τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἀπείρου ἐπιφέρει δὲ εἶπαι τὸν ἐξῆς περίπτου συλλογισμόν: Ἐὰν τὸ ἀπείρον ἔχει ἐγὼ, διότι, ἂν δὲν εἶχον ἐγὼ, τὸ ἐγὼ θὰ ἦτο τὸ ὄριον τοῦ καὶ τότε ὡς εἶχον ὄριον δὲν θὰ ἦτο ἀπείρον, ἀλλὰ τὸ ἀπείρον ὑπάρχει, ἄρα ἔχει ἐγὼ, τὸ ἐγὼ λοιπὸν τοῦ ἀπείρου εἶναι τὰ ὄν».

*) Ἴδε ἀριθ. 44, σελ. 866—868.

— Μεθ' ὅλον τὸν σεβασμὸν καὶ θαυμασμὸν, ὃν τρέφω πρὸς τὸν μέγαν ὄντως ἄνδρα τοῦ αἰῶνος μας νομίζω ὅτι ὁ Οὐγκὼ ἐνταῦθα περιέπεσεν εἰς σφίσιμα, εἰς ὅρων παράρχουσιν ἐν πρώτοις τὸ ἀπείρον δὲν εἶναι προσωπικότης, δὲν εἶναι δυνάμεις, δὲν εἶναι ὕλη, εἶναι τι μὴ δυνάμενον νὰ ὀρισθῆ ἀκριβῶς ὡς ταιούτων τὸ ἀπείρον δὲν εἶναι δημιουργήμα, ἀλλὰ συνυπάρχει μετὰ τοῦ ὄντος. Ναι συνυπάρχει αὐτῷ, ἀλλ' οὐχὶ τὸ ὄν εἶναι τὸ ἐγὼ τοῦ ἀπείρου, φράσις ποιητικὴ μὲν, ἀλλ' ἄνευ ἐννοίας. Αἰτιολογεῖ δὲ τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐγὼ ἐν τῷ ἀπείρῳ λέγων ὅτι ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τὸ ἐγὼ θὰ ἦτο τὸ ὄριον τοῦ ἀπείρου καὶ ἐπομένως αὐτὸ δὲν θὰ ἦτο ἀπείρον. Καλῶς· ἀλλὰ τί ἐστὶν ὄριον;

— Ὅριον ἐστὶ τὸ σημεῖον ἄχρις οὗ φθάνει καὶ πέραν τοῦ ὁποίου δὲν ἐπεκτείνεται τὸ ὑπ' αὐτοῦ ὀριζόμενον.

— Ὅθεν τὸ ὄριον πρέπει νὰ εἶναι τῆς αὐτῆς ἀκριβῶς φύσεως πρὸς τὸ ὀριζόμενον.

— Βεβαίως.

— Ἦδη τὸ ἀπείρον παρίσταται ἡμῖν τριπλοῦν τὴν φύσιν, ἦτοι ὑπὸ τρεῖς μορφαί, ὡς χώρος ἢ διάστημα, ὡς χρόνος ἢ καιρὸς καὶ ὡς πλῆθος ἢ ἄθροισμα μονάδων· ἕκαστον τούτων καθ' ὅσον μὲν εἶναι ὀρισμένον ὀνομάζεται ποσὸν καθ' ὅσον δὲ δὲν ὀρίζεται ὀνομάζεται ἀπείρον.

— Οὕτως ἔχει.

— Ἄλλ' οὐδ' αὐτῶν τῶν μορφῶν τοῦ ἀπείρου δύναται νὰ ὀρισθῆ ἑτέρα ὑπὸ ἑτέρας, ἀλλ' ὁ χρόνος διὰ χρονικοῦ σημείου, ὁ χώρος διὰ χωρικοῦ καὶ τὸ πλῆθος δι' ἀριθμοῦ ὀμοειδῶν μονάδων καὶ οὐδὲν δι' οὐδενὸς ἑτέρου. Ἄλλὰ τὸ ἐγὼ μὴ ὄν σημεῖον δὲν εἶνε χρόνου οὐδὲ χώρου οὐδὲ πλῆθους ὄριον ὡς ὄν ἐννοία μὴ συγκεκριμένη, διὸ δὲν ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ ἀπείρον οὐδεμίαν, ἐπομένως οὐδόλως δύναται νὰ ἦναι τὸ ὄριον τοῦ ἀπείρου. Ὡστε τὸ ἀπείρον δύναται νὰ ἦναι ἀπείρον καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ ἐγὼ καθὼς καὶ δὲν ἔχει, διότι δὲν εἶναι προσωπικότης τις.

— Ἄλλ' ὦ γόνισσα κόρη ἢ τοῦ στόματός σου χάρις μὲ ἐμάγευσεν, ἢ τῶν λόγων σου δυνάμεις μὲ ἐδέσμευσεν· ὦ! νὰ φοβοῦμαι, μήπως δὲν εἶμαι ἄξιος τοιοῦτου θασχυροῦ! ἔνθους ἀνεφώνησεν ὁ νεανίας.

Οὕτω δὲ φιλοσοφούντες διήγαγον καὶ τὸ ἐπίλοιπον τῆς ἡμέρας.

— 12'. Αἰδία ἔκβασις.

Περὶ τὴν ἐσπέραν ὁ νεανίας ἀπεχειρέτιζε τὴν οἰκογένειαν ἐκείνην, ἧς ἐλάτρευε τὴν κόρην, καὶ μετέβαινε εἰς τὸ κατάλυμα αὐτοῦ τὸ πενιχρόν, ἐν ᾧ ἡ Ἀναστασία μετὰ τῶν γονέων τῆς εἰσῆρχετο εἰς τὸν πύργον.

Τὸ δειπνον ὑπῆρξε σύντομον καὶ ἄνευ ζωηρότητος· ἕκαστον τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἐκείνης ἐρέμβασε καὶ ἦτο ἀντικείμενον τῆς σκέψεως ἐκάστου ὁ φραγῆς νεανίας.

Ἡ κόρη μέχρι τῆς πρώτης περιστρέφεται ἐν τῇ κλινῇ, ὕπνος δὲν ἐκλείπειν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς. Καί πάλιν ἐπόθει, ἀλλ' ἤδη τὸ ποθούμενον δὲν ἦτο τι ἀρίστον, ἀλλ' ἦτο ὁ Ἀρίστων ἐπόθει τοῦτον· πῶς καὶ διατί δὲν ἐγίνωσκεν, ἀλλὰ ὁ νοῦς αὐτῆς περὶ ἐν καὶ μόνον πρόσωπον περιστρέφεται καὶ τοῦτο ἦτο ὁ Ἀρίστων· ἐν μᾶ στιγμῇ ἤλλαξεν ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις περὶ ἑαυτῆς καὶ περὶ τῶν περὶ αὐτήν. Καὶ ἠχαρίσται τὸ ὄν, διότι ἔφερον ἐνώπιον αὐτῆς τὸν νεανίαν καὶ παρεκάλει τοῦτο, ὅπως συνδέσῃ διὰ παντός τὸν βίον τῆς μετὰ τοῦ βίου ἐκείνου.

Οὕτω συνήθως, ὅταν ἐπιθυμῶμεν μέγα τι, ὅπερ ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν ἀπολύτως νὰ ἐκτελέσωμεν, αἰτούμεθα ἐξ ἀνάγκης ἵνα τὸ θεῖον ἔλθῃ εἰς βοήθειαν ἡμῶν. Ὅταν δὲ πάλιν εἴμεθα ἐν εὐτυχίᾳ, τὴν καρδίαν ἡμῶν κατὰκλύζει συναίσθημα εὐγνωμοσύνης καὶ ζητοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν αὐτὴν πρὸς τὸν δοτῆρα τῆς εὐτυχίας ἡμῶν. Ναί, ταῦτα πάντα εἶνε συναισθημάτων ἔμφυτα παντὶ λογικῷ ὄντι κεκτιμένῳ καρδίαν. Ἐρωτῶμεν: ἀρχὴ γε καὶ ταῦτα ἔμμεσοί τινες ἀποδείξεις τῆς ὑπάρξεως τοῦ ὄντος, δὲν εἶνε ἢ ἐν ἡμῖν σφραγίς τοῦ δημιουργικοῦ αὐτοῦ δακτύλου;

Ὅτε οἱ ἀλέκτορες ἐωθινὸν ἐφώνουν ἤδη, ὕπνος γλυκερός ἐπὶ τῶν ἀμυγδαλωτῶν τῆς νέας ὀφθαλμῶν ἐπεκάλυψε καὶ ὄνειροι ὑπνηλάται τὴν φαντασίαν ἐγχειραγωγῆσαν τῆς ὀλβίας κόρης.

Ὁ Ἀρίστων πλήρης ἔρωτος καὶ θυμασμοῦ πρὸς τὴν νεάνιδα, θεωρῶν ἑαυτὸν εὐτυχίστατον ἐπὶ τῇ συγκατήσει, ἔμπλεως ἐλπίδων κατακλιθεὶς ἀφ' ἑσπέρας μάλις ἠγέρθη περὶ τὴν ὀγδόην πρωϊνὴν ὥραν.

Οἱ δὲ γονεῖς; — ἐκείνοι συνεσκέφθησαν μέχρι μεσονυκτίου καὶ ἀπεφάσισαν, ἵνα ἀπὸ τῆς ἡορῆς προτείνωσιν εἰς τὸν Ἀρίστων τὴν χεῖρα τῆς Ἀναστασίας. Οὕτω τὸ θεῖον ἀντημοῖβε τὴν κόρην, ἥτις πρὸς αὐτὸ εἶχεν ἀναθεμιμέναν πάσας τὰς περὶ ὀλβιότητος αὐτῆς ἐλπίδας.

Μετὰ μίαν ἀκριβῶς ἑβδομάδα ἐν τῷ χωρίῳ Β... ἐωρτάζοντο οἱ ἀρχαῖοι τῆς Ἀναστασίας καὶ τοῦ Ἀρίστωνος· οἱ νεανίαι εὐρίσκοντο εἰς τὸ ζηνθ τῆς εὐτυχίας, οἱ καλοὶ χωρικοὶ εὐφρανθήσαν ἐπευχόμενοι ἵνα καὶ τὸν γάμον μετὰ μείζονος εὐτυχίας ἐορτάσωσι.

(* Ἀκολουθεῖ)

ΜΕΝ. Π. ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. Ἡ περὶ τῶν σεισμῶν τῆς Ζακύνθου ἔκθεσις τοῦ κ. Κ. Μητσόπουλου.

Ἐνθυμοῦνται βεβαίως οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται, ὅτι ἐν τῷ Ἐθνικῷ Πανεπιστημίῳ καθηγητῆς τῆς Γεωλογίας καὶ Ὀρυκτολογίας κ. Κ. Μητσόπουλος ἐν τῇ ὑπὸ ἡμερομηνίᾳ 1ης ἰουλίου ε. ε. ἀπαγορευτικῆ ἐπιτολῇ του, ἣν ἐφιλοξενήσαμεν ἐν ταῖς ἡμετέραις στήλαις¹, ὑπέσχετο νὰ πέμψῃ τῇ συντάξει τοῦ «Νεολόγου» ἀντίτυπον ἐκθέσεως αὐτοῦ ἀποσταλείσης, ὡς ἔγραφε, εἰς τὸ Petermanns Mitteilungen ἤδη ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ παρελθόντος μαιου καὶ πραγματευομένης τὸ ζήτημα τῶν τελευταίων ἐν Ζακύνθῳ σεισμῶν, μετὰ τῆς παρακλήσεως νὰ γείνη καὶ ἐν τῷ ἡμετέρῳ φύλλῳ καὶ περὶ ταύτης γυνεῖα.

Ἐκπληρῶν τὴν ὑπόσχεσιν αὐτοῦ ταύτην ὁ κ. Μητσόπουλος ἀπέστειλεν ἡμῖν μετὰ τῆς χαρακτηριστικῆς αὐτὸν εὐγενείας ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ λήξαντος αἰγούστου τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντίτυπον, οὕτω δὲ παρέχεται ἡμῖν ἡ ευκαιρία νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὸ ζήτημα τῶν τελευταίων ἐν Ζακύνθῳ σεισμῶν καὶ νὰ συμπληρώσωμεν τὰς περὶ τούτων ἐκδόσεις ἀναγραφείσας ἐν ταῖς στήλαις ταύταις εἰδηθείς. Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται ἔχοντες οὕτω πρὸ αὐτῶν, πλὴν τῆς ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ² δημοσιευθείσης ἐκθέσεως τοῦ ἐν Ζακύνθῳ διευθυντοῦ τοῦ Eastern Telegraph κ. W. G. Forster, καὶ τὴν κατωτέρω δημοσιευμένην περίληψιν τῆς ἀποσταλείσης ἡμῖν ἐκθέσεως τοῦ κ. Μητσόπουλου, δυνηθήσονται βεβαίως νὰ σχηματίσωσιν ἀκριβῆ καὶ σαφῆ ἰδέαν τῶν διαφόρων φάσεων καὶ τῶν κατάστατικῶν ἀλλετρεβιμάτων τοῦ μεγάλου τούτου γεωλογικοῦ φαινομένου.

Ἡ ἐν λόγῳ ἐκθεσις τοῦ κ. Μητσόπουλου κατέχει 8 ὄλας σελίδας³, σχήματος μεγάλου τετάρτου, τοῦ ἀνωτέρω μνημονευθέντος περιοδικοῦ Petermanns Mitteilungen καὶ συνοδεύεται ἐπὶ τοπογραφικοῦ καὶ γεωλογικοῦ χάρτου, κλίμακος 1 : 300000, τῆς σχεδὸν ὀλοσχερῆς κατεργασθείσης ἡπύου. Ἐν τῇ ἐκθέσει ταύτῃ, μετὰ βραχείαν τῆς καταστάσεως προεισαγωγῆν, ἀναφέρεται συντόμως (διότι, ὡς ὁ συγγραφεὺς ἀναγράφει, πολλὰ ὥστε μέχρι τοῦδε ἡ Ζακύνθος ἠρουνήθη ἀπὸ τῆς ἀποψῆς τῆς γεωλογικῆς αἰσθῆς δυστάσεως, ἰδίᾳ δὲ ἀναφέρει οὕτως ἐν τῇ προκειμένῃ αὐτοῦ ἐκθέσει τὴν σαφῆ καὶ ἀκριβῆ ἐπισκοπήσιν ταύτης ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Pariseh, ὅστις ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ ἐν ἔτει 1894 δημοσίευσεν ἀξιολογὸν περὶ ταύτης πραγματείας) ἡ γεωλογικὴ θέσις τῆς Ζακύνθου καὶ παδῶν τῶν Ἰονίων νήσων, αἵτινες ἰδῶν ἀλλοτε μῆματα τῆς στερεᾶς ἀποσπασθέντα διὰ τῆς μεγάλης ὀρμητικῆς τῆς ἐκτεινομένης παράλληλως τῇ στερεᾷ ἀπὸ τῆς Κεφκὺ θάλας μέχρι τῆς νοτίας τῆς Μεσσηνιαίας ἕως καὶ ἐτι νοτιότερον. Κατὰ τὸν ἀρχαικὸν δὲ χάρτην ὅστις Ζάκυνθος καὶ τῆς Κεφαλληνίας κείνται ἐπὶ ὑψηλοῦς ὄρους, εὐρισκομένης εἰς βάθος 200 μ., χωριζομένου δὲ ἀπὸ τῆς στερεᾶς διὰ

1) Βλέπε ἀριθμ. 34, ἐν σελ. 672 — 673.
2) Βλέπε ἀριθμ. 39, ἐν σελ. 772 — 773, ὅτι ὡς ἐξ ἔχθ
3) 166 — 174.